

Svaki narod bivše federacije ima pravo na samostalnu državu

Gospodine Predsjedniče, gospodo predstavnici Vlade, uzoriti gospodine Kardinale i draga braćo biskupi, draga braćo i sestre!

Moj boravak među vama bliži se kraju. Prije nego se oprostimo, želim vam najtoplije zahvaliti za ugodno gostoprimstvo koje ste mi priredili i za tolika očitovanja prijateljstva i poštovanja koja su pratila ovaj moj kratki, ali sadržajan boravak ovdje u Zagrebu. Zahvaljujem ponajprije Bogu koji je htio da budem među vama, da skupa proslavimo 900 godina života nadbiskupije, i da mu zahvalimo što kroz tih devet stoljeća vašoj zajednici nikada nije uskratio svoje milosrđe i svoju svemoguću pomoć.

Vama, gospodine Predsjedniče, i svim predstavnicima vlasti, upućujem riječ zahvale za sve što je učinjeno da moj boravak u Zagrebu bude ugodan i koristan.

Vama, gospodine Kardinale, i vama dragim pastirima ove Crkve, hvala za opipljivo svjedočenje vjere i ljubavi koje ste, zajedno s cijelom crkvenom zajednicom, iskazali Petrovu nasljedniku koji je želio s vama podijeliti osjećaje slavlja i nade. Vama, vjernici ove drage nadbiskupije i cijeloga hrvatskog naroda, najsrdačnije zahvaljujem i najtoplije vas sve pozdravljam.

Mir vama! To je želja koju ponavljam u trenutku povratka u Rim. Ovaj moj put želio je biti hodočašće mira i zajedništva.

Vjernici moraju biti graditelji bolje budućnosti

Dragi Hrvati, nakon susreta s vama, još više cijenim vašu kršćansku i građansku zauzetost. U vama sam susreo vjernike snažne u kušnjama i velikodušne u preuzimanju tereta i teškoća tolikih osoba, pogođenih bolnim događajima ovih godina.

Osnaženi iskustvima sazrelim kroz prošlost, koja nije uvijek bila obilježena radosnim događajima, pozvani ste danas graditi bolju budućnost, aktivno sudjelujući u javnom životu i dajući vaš nezamjenjivi doprinos učvršćenju demokratskog sustava, dobrom funkcioniranju institucija, usavršavanju pravne države. Nikada nemojte zaboraviti da vjera pokazuje svoju plodnost kada je u stanju podržavati inicijative dobrote, snošljivosti i opraštanja.

Vaša povijest neka uistinu bude »učiteljica« sadašnjice. Vaši korijeni sežu u tradiciju od više od 13 stoljeće vjernosti evanđeoskim vrednotama. One su donijele vašim predcima plodove snošljivosti i razumijevanja, izraženih u poštivanju i suradnji sa susjednim narodima, pa i onda kad se trebalo boriti da bi vaš narod ponovno postigao samostalnost.

Svaki narod ima pravo na političko priznanje

Budite na visini tih njihovih primjera. Tomu vas potiče sama suvremena povijest i vaše Zemlje i Europe. Ovo stoljeće značilo je za mnoge narode teško i često mučno traženje nezavisnosti i mira. Događaji koji su se odigrali na europskom kontinentu posljednjih godina, snažno su istakli nedvojbenu činjenicu: Bilo veliki bilo mali narodi, svi su oni dio velike obitelji naroda - mislimo prije svega na one europske - i svaki narod ima pravo na opstanak. Imao sam prilike o tome govoriti prošle godine u Tallinnu, za vrijeme mog posjeta baltičkim zemljama, naglasivši da su »prave ljudske osobe i prava naroda temelji ljudske, kršćanske, demokratske i europske civilizacije« (L'Osservatore romano, 12. rujna 1993, str. 1). Svaki narod ima pravo na političko priznanje. Nisu u prošlosti nedostajala povijesna iskustva raznih europskih naroda ujedinjenih u federalne države, kao što je to bila i Republika Jugoslavija: nakon drugoga svjetskog rata ona je bila uređena kao federacija Južnih Slavena.

Dijalog, poštivanje prava pojedinaca i nacionalnih manjina i snošljivost

Svojestvo je naravi federacije da se pojedini narodi slobodno ujedinjuju u jednu državu. Ipak, svaki od njih, u određenim okolnostima i pod određenim uvjetima, može izaći i organizirati se kao samostalna država. To se dogodilo i 1989. u bivšoj jugoslavenskoj federaciji. Svaka od republika koje su nastale kao plod tog procesa ima pravo na vlastitu suverenost, koja joj ne može biti zanižavana od međunarodnog poretka. Ako se imaju pred očima ove osnovne norme etičko-pravnog međunarodnog poretka, mora se jasno utvrditi da rat koji je izbio na Balkanu, i koji još uzrokuje brojne žrtve, nema nikakvo opravdanje. Potrebno je zalaganje svih da što prije završi i da se pokrene konstruktivni proces mira.

Dragi građani Zagreba, dragi Hrvati, uvijek gledajte naprijed! Imajte hrabrosti oprostiti i prihvatiti bližnjega. Očito, oprostiti ne znači odustati od zakonskih sredstava pravne države, kojoj je dužnost voditi istragu protiv počinitelja zločina. Oprostiti znači osloboditi srce osjećaja osvete, koja nije spojiva s izgradnjom kulture ljubavi u kojoj sudjeluje svojim vlastitim doprinosom svaki čovjek dobre volje.

Mir pretpostavlja da u temelju svake inicijative budu uvijek iskrena volja za dijalogom, poštivanje prava svakog pojedinca, kao i nacionalnih manjina, nastojanje oko međusobne snošljivosti. Budite čvrsto uvjereni da dobro mira ima svoj zadnji temelj u srcu samoga Boga. Sami ste neposredno iskusili u kakve zablude može pasti jedno društvo koje u svoje temelje stavlja odbijanje Boga i prezir božanskog zakona. Kada se to dogodi, čovjek više nije prvotno dobro države, nego postaje objekt i sredstvo za postizanje protuljudskih ciljeva. Prošlost i suvremena povijest uče nas da prava vjere u Krista daje najsigurniji oslonac za očuvanje i promicanje ljudskog dostojanstva.

I vi, žrtve rata: ranjenici, siročad, udovice, prognanici, izbjeglice, ostanite vjerni Kristu patniku. Gotovo prije 500 godina, Marko Marulić, otac hrvatske književnosti, u prilikama sličnim današnjima, izrazio je užas vjernika pred tolikim patnjama koje su morali podnositi. obraćajući se Bogu vapio je: »Tebi vičemo tužeći u plaču«, ali je potom nastavio s kršćanskom nadom: »Ako s nami stati budeš, Gospodine, hoće se odrvati narod ki sad gine.«

Bog blagoslovio Hrvatsku

I vi, Hrvati koji danas živite, možete računati na snagu koja dolazi od vjere.

U ovom trenutku, kad se ponovno vraćam u Vatikan, sa sobom, kao uspomenu, nosim vaša lica, vaše oči u kojima sam čitao žarku želju da se sadašnjica popravi i da budućnost procvjeta. Svima, posebno mladeži, još jednom dovikujem: Budite hrabri! Kao što su vaši pređi imali snage izdržati sve teškoće utječući se bogatstvu vjere, tako i vi, kršćani Zagreba i Hrvatske, znajte uvijek naći u Kristovoj riječi svjetlost i snagu za građenje vaše budućnosti.

Tu svoju želju povjeravam zagovoru Djevice, koju vi u pjesmi zazivate »Naša Majko, naša zoro zlata«: neka Ona prati svaku vašu težnju, neka vas Ona utješi i neka podrži svakog pojedinca na njegovu trnovitom putu.

Neka vas prati i moj blagoslov koji od srca podjeljujem vama, ovdje prisutnima, vašim dragima i svim sinovima dragoga hrvatskog naroda.

Bog blagoslovio Hrvatsku!